

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın Vahit Kirişçi tarafından Anayasanın 98 ve Meclis İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 31.05.2022

Gamze AKKUŞ İLGEZDİ
İstanbul Milletvekili

Tütün ürünlerindeki katkı maddeleri, özellikle aroma verici maddeler bu ürünlerin çekiciliğini artırmaktadır. Bir zamanlar endüstri tarafından "iyi başlangıç ürünleri" olarak tanımlanan mentollü sigaralar, daha az sert olan ve daha kolay solunabilen naneli bir tada sahip olduğu için birçok genç sigara içicisine ve yeni başlayanlara çekici gelmektedir. Mentollü sigara içenler daha derin nefes alıp, dumanı ciğerlerinde daha uzun süre tutabiliyorlar. Böylece sigara dumanındaki tehlikeli kimyasallara daha fazla maruz kalıyorlar.

Avrupa Birliği ve Türkiye, mentollü ve aroma içeren sigaraların satışı 2020'de yasaklanmıştır. Tütün ürünlerinde kullanılmak üzere üretilen aroma ve mentol veren kırılabilir kapsüllerin üretim patenti tütün endüstrisine aittir. Aroma vericiler çocuk ve gençleri sigara bağımlılığına iterken, yasak öncesi endüstri tarafından geliştirilen sigaraların filtrelerine yerleştirilen 'Mentol topları' (kapsüller) günümüzde hala mentollü sigara yasağının uygulanmasını imkânsız duruma getiriyor. Tüketiciler piyasadan ve internet üzerinden kolayca satın aldıkları mentol toplarını kendileri sigara filtrelerine yerleştiriyorlar.

Mentol toplarının sigara satış noktalarında ve stantların hemen önünde satılıyor olması bu ürünlerin doğrudan tütün ürünü ile ilişkilendirildiğini, bu şekilde reklamlarının yapıldığını gösteriyor. Sosyal medyada bu aroma vericilerin reklamlarının yapıldığı, sigarada nasıl kullanılacaklarına dair videolarının bulunduğu, tütün ürünü ile ilişkilendirildiği görülüyor. Ürünlerin e-ticaret sitelerinde ve satıcıların kendi sitelerinde "kargo ile teslim" şeklinde tüketicilere arz edildiği ve sipariş verenlere çakmak hediye edildiği, mentol toplarının sigarada kullanılmasının bu şekilde teşvik edildiği de anlaşıyor. Bu bilgiler ışığında;

- 1- 2020 yılında sigara filtrelerinde kullanımı yasaklanan aroma verici kapsüller, sigaraya dahil olarak değil haricen aroma kapsül topu olarak satıldığı bilgisi doğru mudur? Doğru ise 2020’de getirilen mentolü sigara yasağını delen üreticiler hakkında herhangi bir idari işlem başlatılmış mıdır?
- 2- Aroma kapsül toplarının patentinin tütün endüstrisine ait olması nedeniyle, piyasada bulunan bu toplar endüstri ürünleri midir? Değilse bunların başkaları tarafından üretilerek piyasaya sürülmesine neden müdahale edilmemiştir? Bu aroma veren kapsül toplarından kimler, maddi kazanç ve ürünün tanıtımından reklam kazancı sağlamaktadır?
- 3- Piyasada mevcut aroma kapsül topları ithal ürün müdür? İthal ürünse ithal edilmesine hangi mercii izin vermektedir? Yurtiçi üretimi ise üretimine hangi merci tarafından hangi koşullarda izin verilmiştir ve denetimleri nasıl yapılmaktadır?
- 4- Bu ürünlerin e-ticaret sitelerinde ve satıcıların kendi sitelerinde serbestçe satılmasına neden izin verilmektedir?
- 5- Aroma kapsüllerinin sigaraya yerleştirilmesini öğretecek şekilde reklamların yapılmasına, hatta filtreye kapsülü yerleştirme aparatının yanında promosyon ürünü olarak verilmesine neden izin verilmektedir?
- 6- Mentol kapsülleri e-ticaret sitelerinin Ev Bakım ve Temizlik Ürünleri, Oda ve Araba Kokusu bölümlerinin altında, perakende satış noktalarında ise şeker gibi ürünlerin arasında ve tütün ürünü stantlarının önünde satıldığı bilgisi doğru mudur? Doğru ise bakanlığınızca konuya ilişkin bir takip işlemi başlatmayı düşünüyor musunuz?